

1

2

S čim vse lahko hranimo ptice

// prevod in priredba Petra Vrh Vrezec

1: Hrošči mokarji gredo v slast kosu (*Turdus merula*) in tudi drugim žužkojedim pticam.
foto: Nigel Blake (rspb-images.com)

2: Tako domiselno pogačo, ki jo rada je velika sinica (*Parus major*), v kokosovi lupini lahko naredimo sami z dolivanjem stopljene masti ali loja na mešanico semen, oreščkov, suhega sadja in ovsenih kosmičev.
foto: Chris Gomersall (rspb-images.com)

Jesen je čas, ko ljubitelji ptic začnemo razmišljati o hrani za ptice, ki jo bomo ponudili v hladnih zimskih dneh. Kakšno hrano lahko kupimo ali pripravimo in ponudimo svojim pernatim prijateljem na krmilnicah?

Mešanica semen za ptice

Za hranjenje ptic obstajajo različne mešanice semen. Majhna semena, kot denimo proso, bodo pritegnila predvsem domače vrabce (*Passer domesticus*), ščinkavce in turške grlice (*Streptopelia decaocto*), koruzni kosmiči pa kose (*Turdus merula*). Sinice in zelenci (*Chloris chloris*) obožujejo arašide in sončnična semena. V semenske mešanice pogosto dodajajo pšenična in ječmenova zrna, ki pa so primerna le za domače golobe (*Columba livia domestica*) in turške grlice. Izogibajmo se mešanici, ki vsebuje oluščen grah, fižol, riž ali lečo, saj jih lahko suhe jedo le velike vrste. Take sestavine so pogosto dodane cenejši mešanici semen. Tudi tistim, ki vsebujejo zelene ali rožnate koščke, se izognimo, saj so to pasji piškoti, ki jih lahko ptice pojejo le namočene.

Črna sončnična semena

To je odlična celoletna hrana za ptice in tudi najbolj priljubljena. Črna semena vsebujejo več olja kot progasta, zato so veliko boljša.

Arašidi

Arašidi so bogati z maščobami in zelo priljubljeni med sinicami, zelenci, domačimi vrabci, brglezi (*Sitta europaea*), velikimi detli (*Dendrocopos major*) in čizki (*Spinus spinus*).

Zdrobljeni ali naribani privlačijo tudi taščice (*Erithacus rubecula*) in celo stržke (*Troglodytes troglodytes*). Brglezi in meniščki (*Periparus ater*) lahko jedo cele ali si delajo zalogo. Soljeni ali praženi arašidi za ptice niso primerni!

Ptičje pogače in žitne ploščice

Maščobne kroglice in ostale na maščobi temelječe žitne ploščice so odlična zimska ptičja hrana. Če so pakirane v najlonskih mrežastih vrečicah, le-te, preden kroglice ponudimo, odstranimo. V mehko mrežico se lahko ptica ujame ali se poškoduje. Pogačo pa lahko naredimo tudi sami z dolivanjem stopljene masti ali loja na mešanico semen, oreščkov, suhega sadja in ovsenih kosmičev.

Kuhana maščoba

Maščoba, ki ostane od kuhanja, za ptice ni primerna. Težava kuhane maščobe iz mesnih konzerv in posod je, da se mesni sokovi zmešajo z maščobo in na ptičjem perju povzročajo madeže ter pospešujejo nastanek ugodnih pogojev za rast bakterij. Raven soli v tej maščobi je odvisna od vrste mesa in dodane soli med kuhanjem. Svinjska mast in goveji loj nista problematična, saj se po segrevanju ponovno strdita in ne ustvarjata pogojev za razmnoževanje bakterij.

Margarina in tekoča rastlinska olja

To je popolnoma neprimerna hrana za ptice! Ptice potrebujejo veliko nasičenih maščob, kot sta surov loj in mast. Visoko vsebnost energije potrebujejo za vzdrževanje toplote v najhujših zimskih pogojih, saj se še posebej v hladnih zimskih nočeh njihove telesne rezerve hitro porabljajo. Tekoča maščoba se razmaže po perju in uniči njegovo vodoodporno in izolacijsko lastnost.

Žuželčja hrana

Mokarji gredo v slast taščicam in plavčkom (*Cyanistes caeruleus*) in privabijo tudi ostale žužkojede ptice. Ti hrošči so primerna hrana za hranjenje prek celega leta. Zelo

pomembno je, da so mokaarji sveži. Mrtvih pticam ne smemo ponujati, saj lahko povzročijo zastrupitev s salmonelo.

Pasja in mačja hrana

Mesne konzerve pasje in mačje hrane so sprejemljivo nadomestilo za deževnike med toplim in suhim delom poletja, ko ptice težko pridejo do deževnikov. Kosi to hrano hitro sprejmejo in z njo hranijo tudi svoje mladiče. Ponujanje suhih piškotkov ni priporočljivo. Ptica se s trdo kepo lahko zaduši. Namočen pasji piškotek je sprejemljiv, a ne v vročem vremenu, ko se hitro izsuši. Hrana za hišne živali lahko pritegne večje ptice, kot so srake (*Pica pica*) in galebi, pa tudi mačke. Če je verjetnost, da bodo mačke zahajale na krmišče, se je taki hrani najbolje izogniti.

Mleko in kokos

Pticam nikoli ne ponujamo mleka! Povzročča hude želodčne težave ali celo smrt. Lahko pa prebavijo fermentirane mlečne izdelke. Blag nariban sir je vseč taščicam in stržkom. Kokos lahko ponudimo le svež in v lupini. Izperimo ostanke sladke kokosove vode iz sredine kokosa, še preden ga obesimo ven, in s tem preprečimo kopičenje plesni. Izsušenega kokosa ne uporabljamo, saj lahko v ptici nabrekne in povzroči smrt.

Riž in žita

Kuhan riž, rjav ali bel (brez dodane soli), je v času hudih zim koristna in dobro sprejeta hrana za vse vrste ptic. Nekuhanega lahko pojedjo ptice, kot so golobi, grlice in fazani (*Phasianus colchicus*). Ovsena kaša ne sme biti kuhana, saj je kot taka lepljiva in bi se lahko okoli ptičjega kljuna strdila. Nekuhano pa zlahka prebavijo številne ptice.

Plesniva, nagnita in postana hrana

Marsikatera plesniva hrana ni škodljiva, vendar nekatera lahko pri pticah povzroči okužbo dihal, zato je najbolje, da se taki hrani izognemo. Če hrana na krmilnici postane plesniva ali postana, ste verjetno nastavili pticam preveliko količino hrane za en dan. Vedno takoj odstranite vso staro ali plesnivo hrano. Taka ustvarja ugodno gojišče za bakterijo salmonelo, ki lahko povzroči zastrupitev. Velika količina po tleh raztresene hrane pa lahko pritegne podgane in miši, ki prenašajo bolezni. ●

Vir:

<https://www.rspb.org.uk/advice/helpingbirds/feeding/> (22. 9. 2014)

IZ TUJEGA TISKA

Največja leteča ptica

// Matija Križnar, Prirodoslovni muzej Slovenije

Zgodba o odkritju fosilnih ostankov ptice z največjim razponom peruti sega v leto 1983. Takrat so v Južni Karolini (ZDA) pri gradnji novega terminala za letališče pri Charlestonu med drugimi fosilnimi ostanki našli tudi nekaj kosti velike ptice. Ti fosili so stari približno 25 – 28 milijonov let, a paleontologi so letošnje poletje dognali, da pripadajo novi vrsti *Pelagornis sandersi*. Sama najdba ne predstavlja posebnosti, toda na podlagi izkopanih kosti so lahko rekonstruirali žival. Razpon peruti nove oligocenske vrste je bil verjetno med šest in sedem metrov, kar je dvakrat več kot pri današnjih pticah z največjim razponom peruti, kot sta kraljevi albatros (*Diomedea epomophora*) in kalifornijski kondor (*Gymnogyps californianus*).

izvirni članek: <http://www.sciencedaily.co>
(Liz Bradford) ●

→ Fotografije fundacije Saxifraga

Zbirka fundacije Saxifraga šteje več kot 150.000 naravoslovnih fotografij, ki jih za objavo v naravovarstveni publikaciji v primeru, da finančna sredstva niso na voljo, dobite brezplačno.

S svojimi fotografijami pa se lahko pridružite skoraj 100 evropskim naravoslovnim fotografom, ki so z namenom, da bi pripomogli k varstvu narave, že prispevali fotografije v zbirko Saxifraga.

Saxifraga je pripravila spletno stran www.saxifraga.nl, kjer lahko za namene predavanj brezplačno dobite slike ptic, rastlin, dvoživk, plazilcev, rib, žuželk, pokrajin ipd.